

บทที่ 4

สรุป

จากการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาและชีววิทยาของหนอนชอนใบส้ม *P. citrella* พบว่า ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก ลำตัวปกคลุมด้วยขนสีน้ำตาลปนเทา หลังออกจากดักแด้ 6-12 ชั่วโมง จะผสมพันธุ์ แล้วเริ่มวางไข่ภายหลังการผสมพันธุ์ 20-24 ชั่วโมง เพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ บนใบอ่อนพืช ใกล้เคียงเส้นกลางใบ ตลอดอายุขัยตัวเต็มวัยเพศเมีย 1 ตัว สามารถวางไข่ประมาณ 50-60 ฟอง เฉลี่ย 20 ± 0.53 ฟองต่อคืน ไข่มีลักษณะครึ่งทรงกลมใส เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.20-0.30 มิลลิเมตร จะฟักเป็นตัวหนอน ภายใน 2-3 วัน ทันทีที่ฟักออกจากไข่จะซ่อนเข้าใต้ชั้นผิวใบ กัดกินน้ำเลี้ยงอยู่ใต้ผิวใบ ระยะหนอนประกอบด้วย 4 วัย ตัวหนอนเป็นแบบ vermiform หนอนวัยที่ 1 ถึงวัยที่ 3 ลำตัวแบน ไม่มีขา ปากแบบกัดกิน หนอนวัยที่ 4 ลำตัวกลม ปากแบบสร้างเส้นใย อายุของตัวหนอนในวัย 1 2 3 และ 4 เฉลี่ย 1.17 ± 0.08 2.08 ± 0.05 1.05 ± 0.04 และ 1.00 วัน ตามลำดับ รวมระยะเวลาในการเจริญเติบโตของหนอนเฉลี่ย 5.30 ± 0.17 วัน ดักแด้เป็นแบบ obtected มีสีเหลืองอ่อน เมื่ออายุมากขึ้นลำตัวจะมีเหลืองอมน้ำตาล ระยะดักแด้เพศผู้และเพศเมียอายุเฉลี่ย 6.10 ± 0.06 และ 7.13 ± 0.07 วัน ระยะตัวเต็มวัยเพศผู้และเพศเมียอายุเฉลี่ย 3.70 ± 0.13 และ 4.40 ± 0.15 วัน และวัฏจักรชีวิตจากระยะไข่จนถึงตัวเต็มวัยในเพศผู้และเพศเมียอายุเฉลี่ย 17.50 ± 0.45 และ 19.23 ± 0.47 วัน ตามลำดับ

จากการศึกษาประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงที่มีต่ออัตราการตายของหนอนชอนใบส้ม *P. citrella* วัยที่ 2 ในสภาพห้องปฏิบัติการ โดยการหยดสารลงบนรอยซ่อนเหนือส่วนนอกของตัวหนอน พบว่า การใช้สารฆ่าแมลงทุกชนิดมีความแตกต่างกันในทางสถิติจากชุดควบคุม ($P < 0.01$) โดย imidacloprid cyfluthrin carbosulfan น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง และ น้ำมันปิโตรเลียม เป็นสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพสูงต่ออัตราการตายของหนอนชอนใบส้มและไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยพบจำนวนหนอนที่ตายเฉลี่ย 84.00 ± 4.00 84.00 ± 4.00 80.00 ± 6.32 76.00 ± 4.00 และ 76.00 ± 4.00 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทยซึ่งมีประสิทธิภาพต่ำสุด โดยพบจำนวนหนอนที่ตายเฉลี่ย 68.00 ± 4.90 เปอร์เซ็นต์

การศึกษาดูประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงที่มีต่อการลดปริมาณหนอนชอนใบส้ม *P. citrella* วัยที่ 2 บนต้นส้ม ในสภาพโรงเรือน พบว่า ก่อนการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงแต่ละวิธีการไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติจากชุดควบคุม ($P > 0.05$) โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบจากทุกวิธีการตั้งแต่ 11.60 ± 0.51 ถึง 12.40 ± 0.51 ตัวต่อ 10 ยอด หลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงเมื่อเวลาผ่านไป 2 3 และ 4 วัน พบว่า การฉีดพ่นสารฆ่าแมลงทุกชนิดมีความแตกต่างกันในทางสถิติจากชุดควบคุม ($P < 0.01$)

โดยหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงเมื่อเวลาผ่านไป 2 วัน สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพสูงที่มีผลต่อการลดปริมาณหนอนชอนใบส้ม ได้แก่ cyfluthrin carbosulfan และ imidacloprid โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบเท่ากับ 4.40 ± 0.25 4.60 ± 0.51 และ 4.80 ± 0.73 ตัวต่อ 10 ยอด ตามลำดับ และไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ รองลงมา ได้แก่ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง และน้ำมันปิโตรเลียม โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบเท่ากับ 8.80 ± 0.97 8.80 ± 0.37 และ 9.00 ± 0.71 ตัวต่อ 10 ยอด ตามลำดับและไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ สำหรับ จำนวนหนอนชอนใบส้มเฉลี่ยหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงเมื่อเวลาผ่านไป 3 วัน สารฆ่าแมลงที่มี ประสิทธิภาพสูง ได้แก่ imidacloprid cyfluthrin carbosulfan น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง และ น้ำมันปิโตรเลียม โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบ เท่ากับ 2.00 ± 0.32 2.20 ± 0.37 2.60 ± 0.51 3.00 ± 0.45 และ 3.00 ± 0.45 ตัวต่อ 10 ยอด ตามลำดับและไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ รองลงมา ได้แก่ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบ 5.60 ± 0.51 ตัวต่อ 10 ยอด และหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงเมื่อเวลาผ่านไป 4 วัน สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพสูงต่อการลด ปริมาณของหนอนชอนใบส้ม ได้แก่ imidacloprid cyfluthrin carbosulfan น้ำมันปิโตรเลียม และ น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบเท่ากับ 1.80 ± 0.37 2.00 ± 0.32 2.40 ± 0.51 2.40 ± 0.40 และ 2.80 ± 0.37 ตัวต่อ 10 ยอด ตามลำดับและไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ รองลงมา ได้แก่ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย โดยมีจำนวนเฉลี่ยของหนอนที่พบเท่ากับ 5.20 ± 0.58 ตัวต่อ 10 ยอด

จากการศึกษาประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงที่มีต่อการลดปริมาณหนอนชอนใบส้ม *P. citrella* ในสภาพแปลงเกษตรกร พบว่า ก่อนการฉีดพ่นและหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงครั้งที่ 1 สารฆ่าแมลงทุกชนิดเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุมไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยมีค่าเฉลี่ยจำนวนหนอนชอนใบระหว่าง 30.25 ± 6.22 ถึง 54.25 ± 4.77 ตัวต่อ 20 ยอด สำหรับ ประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงหลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 2 พบว่า การใช้สารฆ่าแมลงทุกชนิดมี ความแตกต่างทางสถิติกับชุดควบคุม ($P < 0.01$) จากการใช้สาร cyfluthrin imidacloprid น้ำมันจาก เมล็ดสะเดาช้าง และ carbosulfan พบจำนวนหนอนชอนใบ เท่ากับ 47.00 ± 4.38 53.50 ± 7.38 57.75 ± 8.47 และ 63.00 ± 6.81 ตัวต่อ 20 ยอดตามลำดับและไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ ส่วนการ ใช้ น้ำมันปิโตรเลียมและสารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทยพบจำนวนหนอนชอนใบเท่ากับ 113.25 ± 1.55 และ 120.50 ± 17.37 ตัวต่อ 20 ยอด ตามลำดับและไม่มี ความแตกต่างทางสถิติเช่นเดียวกัน หลัง การฉีดพ่นสารครั้งที่ 3 พบว่า การใช้สารฆ่าแมลงทุกชนิดมีความแตกต่างทางสถิติกับชุดควบคุม ($P < 0.01$) และจำนวนหนอนชอนใบที่พบหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงแต่ละชนิดสอดคล้องเช่นเดียว กันกับหลังการฉีดพ่นสารฆ่าแมลงครั้งที่ 2 สำหรับการประเมินประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลง หลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 3 สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการควบคุมหนอนชอนใบส้ม

ได้แก่ imidacloprid (81.84 %) รองลงมา ได้แก่ cyfluthrin (79.53%) carbosulfan (75.85%) น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง (73.29%) น้ำมันปิโตรเลียม (51.27%) และ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย (45.73 %) ตามลำดับ

จากการประเมินเปอร์เซ็นต์ความเสียหายของใบส้ม พบว่า หลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 1 สารฆ่าแมลงเกือบทุกชนิด ยกเว้น imidacloprid และ cyfluthrin ไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับชุดควบคุม ($P>0.05$) หลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 2 สารฆ่าแมลงน้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง imidacloprid cyfluthrin และ carbosulfan มีความแตกต่างทางสถิติกับการใช้สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย น้ำมันปิโตรเลียม และชุดควบคุม อย่างไรก็ตามสารฆ่าแมลงทั้งสามชนิด คือ น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง imidacloprid และ cyfluthrin ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่หลังจากการฉีดพ่นสารครั้งที่ 3 การใช้สารฆ่าแมลงทุกชนิดมีความแตกต่างทางสถิติกับชุดควบคุม อย่างไรก็ตามสารฆ่าแมลงทั้ง 3 ชนิด คือ น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง imidacloprid และ cyfluthrin ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติจากการทดลองครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าน้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้างซึ่งเป็นสารฆ่าแมลงที่ได้จากธรรมชาติมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกับสารฆ่าแมลงสังเคราะห์ imidacloprid (ความเสียหายของใบส้มเท่ากับ 10.95%) และยังมีประสิทธิภาพสูงกว่าสารฆ่าแมลงสังเคราะห์ cyfluthrin (ความเสียหายของใบส้มเท่ากับ 22.11 %) และ สารฆ่าแมลงชนิดอื่นๆ

สำหรับเปอร์เซ็นต์การเบียนของแตนเบียนก่อนการฉีดพ่นสารและหลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 1 และ 2 ในแต่ละชุดการทดลองไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับชุดควบคุม ($P>0.05$) และหลังการฉีดพ่นสารครั้งที่ 3 พบว่า เปอร์เซ็นต์การเบียนในชุดการทดลองสารฆ่าแมลงที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ สารสกัดจากเมล็ดสะเดาไทย (6.34 ± 0.83 %) น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้าง (5.88 ± 0.96 %) และ น้ำมันปิโตรเลียม (8.48 ± 0.72 %) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติกับชุดควบคุมและพบว่ามีเปอร์เซ็นต์การเบียนสูงกว่าสารฆ่าแมลงสังเคราะห์ คือ imidacloprid (1.48 ± 0.86 %) cyfluthrin (2.85 ± 1.75 %) และ carbosulfan (3.52 ± 0.96 %)

จากผลการทดสอบและศึกษาประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงที่มีต่ออัตราการตายของหนอนชอนใบส้มในสภาพห้องปฏิบัติการ และการลดปริมาณหนอนชอนใบส้มในสภาพโรงเรือนและแปลงเกษตรกร ผลสัมฤทธิ์โดยรวมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงที่ได้จากธรรมชาติ คือ น้ำมันจากเมล็ดสะเดาช้างและน้ำมันปิโตรเลียม มีผลในการควบคุมหนอนชอนใบส้มใกล้เคียงกับสารฆ่าแมลงสังเคราะห์ คือ imidacloprid cyfluthrin และ carbosulfan ซึ่งให้ผลไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) แต่การออกฤทธิ์ของสารฆ่าแมลงจากธรรมชาติ ดังกล่าวจะช้ากว่าสารสังเคราะห์ชนิดดูดซึม ดังนั้นการพิจารณาเลือกใช้สารฆ่าแมลงที่ประสบผลสำเร็จ จึงควรนำหลายๆ วิธีมาใช้ร่วมกัน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม สภาพท้องถิ่น ชนิดของพืช และปริมาณการระบาดของแมลงศัตรูพืชในขณะนั้น และปัจจัยสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม คือ ความปลอดภัยต่อสภาพแวดล้อม ผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลง ผู้บริโภค และแมลงศัตรูธรรมชาติ อีกทั้งการค้นคว้าวิจัยการนำสาร

นำแมลงจากธรรมชาติชนิดอื่นๆ หรือ การปรุงแต่งส่วนผสม หรือ คัดค้นสูตรสำเร็จสารจากธรรมชาติที่พบว่าที่มีศักยภาพในการควบคุมแมลงศัตรูพืชควรได้รับการพิจารณาและให้การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนต่อไป